

امام علی بن الحسین زین العابدین علیہ السلام

صحیفہ سجادؑ

بضمیمہ : مناجات خمسہ عشر

ہمراہ با ترجمہ فارسی

مستبجم

محمد حواد مولوی سی

علی بن الحسین (ع)، امام چهارم، ۳۸-۹۴ ق

[الصحیفة السجادیة، فارسی - عربی]

صحیفه سجادیه به ضمیمه مناجات خمسة عشر همراه با ترجمه فارسی / علی بن الحسین
زین العابدین علیه السلام؛ مترجم محمد جواد مولوی نیا، - قم: شرور، ۱۳۸۴.
۴۸۸ ص.

ISBN 964 - 6314 - 32 - 5

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

چاپ اول.

۱. دعاها. ۲. مناجات خمسة عشر. الف. مولوی نیا، محمد جواد، ۱۳۳۲، - مترجم. ب. عنوان.
ج. مناجات خمسة عشر. فارسی - عربی. د. عنوان: صحیفه سجادیه. فارسی - عربی. ه. عنوان:
مناجات خمسة عشر.

۲۹۷/۷۷۲

BP ۲۶۷/۱/۴۸

۱۳۸۳ ع

۸۳-۳۴۹۳۸ م

کتابخانه ملی ایران

قم، خیابان حجتیه، کوچه ۴، تلفاکس ۷۷۳۶۸۱۰، صندوق پستی ۴۹۶-۳۷۱۸۵

صحیفه سجّادیه

امام علی بن الحسین زین العابدین علیه السلام

مترجم : محمد جواد مولوی نیا

ناشر : انتشارات سرور

نوبت چاپ : اول

لیتوگرافی : تیزهوش

چاپ : ستاره

صحافی : یاس

تاریخ انتشار : ۱۳۸۴ ه. ش

تیراژ : ۲۰۰۰ نسخه

بها : ۲۸۰۰ تومان

※ کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است ※

شابک ۹۶۴-۶۳۱۴-۳۲-۵

فهرست مطالب

پیشگفتار ۹

دعاهای صحیفه سجادیه

۱- حمد و ستایش خداوند ۴۹

۲- درود بر محمد و آل محمد ۵۹

۳- درود بر ملائکه حاملان عرش ۶۳

۴- درود بر پیروان رسولان و تصدیق کنندگان آنان ۶۹

۵- دعای آن حضرت برای خود و یارانش ۷۵

۶- دعا هنگام صبح و شام ۸۱

۷- دعا هنگام مشکلات و فرود آمدن رنج و اندوه ۸۹

۸- در پناه بردن به خدا ۹۳

۹- در اشتیاق (به طلب آمرزش از خداوند) ۹۷

۱۰- در پناه بردن به درگاه خداوند ۱۰۱

۱۱- در طلب عاقبت نیک ۱۰۵

۱۲- در اعتراف به گناه (و طلب توبه) ۱۰۹

- ۱۳- در طلب نیازها ۱۱۷
- ۱۴- در شکایت از ستمکاران ۱۲۳
- ۱۵- دعا هنگام بیماری و اندوه ۱۲۹
- ۱۶- درخواست عفو از گناهان و عیوب ۱۳۳
- ۱۷- درخواست دفع شرّ شیطان و پناه به خداوند ۱۴۳
- ۱۸- دعا هنگام دفع خطر یا رسیدن به حاجت پیش از انتظار ۱۴۹
- ۱۹- در طلب باران پس از خشکسالی ۱۵۱
- ۲۰- در اخلاق و رفتار پسندیده ۱۵۵
- ۲۱- دعا هنگام حزن و اندوه ۱۶۹
- ۲۲- دعا هنگام شدّت و سختی ۱۷۷
- ۲۳- طلب عافیت و سیاس آن ۱۸۵
- ۲۴- دعای آن حضرت برای پدر و مادرش ۱۹۱
- ۲۵- دعای آن حضرت برای فرزندان ۱۹۷
- ۲۶- دعای آن حضرت برای همسایگان و دوستان ۲۰۳
- ۲۷- دعا برای مرزداران ۲۰۷
- ۲۸- در کیفیت پناه بردن به خدا ۲۱۷
- ۲۹- دعا هنگام تنگ شدن روزی ۲۲۱
- ۳۰- دعا در طلب یاری از خدا برای پرداخت قرض ۲۲۳
- ۳۱- دعا پیرامون توبه و طلب توفیق آن از خداوند ۲۲۷
- ۳۲- دعا پس از نماز شب ۲۳۹

- ۳۳- دعا پیرامون استخاره (طلب خیر از خدا) ۲۵۱
- ۳۴- دعا هنگام گرفتاری و دیدن کسی که به رسوایی گناه گرفتار آمده ۲۵۵
- ۳۵- دعا در مقام رضا (هنگام دیدن دنیا خواهان) ۲۵۹
- ۳۶- دعا هنگام دیدن ابر و برق و شنیدن صدای رعد ۲۶۳
- ۳۷- دعا پیرامون کوتاهی در ادای سپاس خداوند ۲۶۷
- ۳۸- در عذرخواهی از کوتاهی در ادای حقوق بندگان خدا ۲۷۳
- ۳۹- دعا جهت درخواست بخشش و رحمت از خداوند ۲۷۵
- ۴۰- دعا پیرامون مرگ و یاد مرگ ۲۸۱
- ۴۱- دعا در طلب پرده پوشی و نگهداری از گناه ۲۸۵
- ۴۲- دعا هنگام ختم قرآن کریم ۲۸۷
- ۴۳- دعا هنگام نگاه کردن به ماه نو (رؤیت هلال) ۲۹۹
- ۴۴- دعا هنگامی که ماه مبارک رمضان فرامی رسد ۳۰۳
- ۴۵- دعا هنگام خدا حافظی با ماه مبارک رمضان ۳۱۳
- ۴۶- دعا در روز عید فطر و روز جمعه ۳۳۱
- ۴۷- دعا در روز عرفه ۳۳۹
- ۴۸- دعا در روز عید قربان و روز جمعه ۳۷۳
- ۴۹- دعا برای دفع نیرنگ دشمنان و رفع مکر و کید آنان ۳۸۵
- ۵۰- دعا پیرامون ترس از خداوند ۳۹۳
- ۵۱- دعا در تضرع و زاری و فروتنی در پیشگاه حق ۳۹۷
- ۵۲- دعا پیرامون پافشاری و اصرار بر خواهش از خداوند ۴۰۳

۵۳- دعا در اظهار فروتنی به پیشگاه حضرت حق ۴۰۹

۵۴- دعا در طلب رفع غم و اندوه ۴۱۳

مناجات پانزده گانه

اول- مناجات توبه کنندگان ۴۲۳

دوم- مناجات شکایت کنندگان ۴۲۹

سوم- مناجات بیمناکان ۴۳۳

چهارم- مناجات امیدواران ۴۳۷

پنجم- مناجات علاقه مندان ۴۴۱

ششم- مناجات سپاس گزاران ۴۴۵

هفتم- مناجات فرمان برداران ۴۴۹

هشتم- مناجات شیفتگان ۴۵۳

نهم- مناجات دوستداران ۴۵۷

دهم- مناجات توسل جویان ۴۶۱

یازدهم- مناجات نیازمندان ۴۶۵

دوازدهم- مناجات عارفان ۴۶۹

سیزدهم- مناجات یاد کنندگان ۴۷۳

چهاردهم- مناجات چنگ زندگان ۴۷۷

پانزدهم- مناجات پارسایان ۴۸۱

پیشگفتار

مختصری از زندگی امام زین العابدین علیه السلام

امام علی بن الحسین علیه السلام در سال ۳۸ هجری قمری در مدینه منوره دیده به جهان گشود. او فرزند والا مقام حسین بن علی علیه السلام سومین امام شیعه بوده و مادر ارجمندش جناب شهربانو می باشد^(۱). حضرتش القاب متعددی دارد که «زین العابدین» و «سجاد» از مشهورترین آن القاب است.

امام سجاد علیه السلام دوران کودکی خود را در مدینه منوره سپری نمود. تقریباً دو سال از خلافت جدش امیرالمؤمنین علیه السلام را درک نمود و پس از آن، مدت ده سال شاهد حوادث تلخ و پر ماجرای زندگانی عموی بزرگوارش امام حسن مجتبی علیه السلام بود که تنها شش ماه از این مدت را امام مجتبی علیه السلام عهده دار خلافت جامعه اسلامی بوده است. پس از شهادت امام مجتبی علیه السلام به توطئه معاویه بن ابی سفیان در سال ۵۰ هجری قمری، امام سجاد علیه السلام مدت ده سال در کنار پدر بزرگوارش حسین بن علی علیه السلام زندگی نمود. آن مقطع اوج قدرت معاویه بود و امام حسین علیه السلام در این مدت به طور مداوم با او در ستیز و مبارزه بود.

امام زین العابدین علیه السلام در سال ۶۱ هجری در حادثه غمبار و جانسوز کربلا در کنار

پدرش حضور داشت و پس از آن فاجعه و شهادت امام حسین علیه السلام که آغاز امامت آن بزرگوار به شمار می‌رود، به همراه کاروان اسیران به اسیری کوفه و شام روانه گردید، و در این سفر سرپرست و تکیه‌گاه اسیران در مصائب و گرفتاری‌ها بود، و نیز او بود که در این سفر پر مشقت با سخنرانی‌های خود حکومت یزید را رسوا و متزلزل ساخت. پس از بازگشت از شام، در شهر مدینه اقامت گزید و سرانجام پس از تحمل آنهمه مصائب و رنجهای فراوان، در سال ۹۴ یا ۹۵ هجری قمری به شهادت رسید و در قبرستان شهر مدینه معروف به «بقیع» در کنار قبر عمویش امام مجتبی علیه السلام به خاک سپرده شد.

خلفائی که معاصر امام سجّاد علیه السلام بوده‌اند

امام علی بن الحسین علیه السلام دوران امامت بابرکت خود را در زمان حکومت شش خلیفه اموی سپری نموده است:

- ۱ - یزید بن معاویه، که از سال ۶۱ تا سال ۶۴ هجری عهده‌دار خلافت بوده است.
 - ۲ - عبدالله بن زبیر، که از سال ۶۱ تا سال ۷۳ خلافت نموده است ^(۲).
 - ۳ - معاویه بن یزید، که مدتی از سال ۶۴ را خلافت کرده است.
 - ۴ - مروان بن حکم، که مدت نه ماه از سال ۶۵ خلیفه بوده است.
 - ۵ - عبدالملک بن مروان، که از سال ۶۵ تا سال ۸۶ عهده‌دار خلافت بوده است.
 - ۶ - ولید بن عبدالملک، که از سال ۸۶ تا سال ۹۶ خلافت کرده است.
- بیشترین دوران امامت حضرت سجّاد علیه السلام مصادف با دوران خلافت عبدالملک بن مروان بوده است که مدت بیست و یک سال طول کشیده است.

مورخان از عبد الملک به عنوان فردی زیرک، دور اندیش و دانشمند یاد کرده‌اند. او پیش از رسیدن به خلافت، یکی از فقهای مدینه به شمار می‌رفته و به زهد و عبادت و تدین شهرت داشته است و بیشترین وقت خود را در مسجد به عبادت سپری می‌کرده، به طوری که به او «حمامة المسجد» یعنی «کبوتر مسجد» می‌گفتند. در تاریخ آمده که او پس از مرگ پدرش مروان، هنگامی که به خلافت رسید سرگرم خواندن قرآن بود و با شنیدن این خبر قرآن را بست و گفت: اینک بین من و تو جدایی افتاد و دیگر با تو کاری ندارم. و به راستی هم از قرآن فاصله گرفت و بر اثر مستی قدرت و غرور، کارش به جایی رسید که در تاریخ، کارنامه بسیار زشت و تاریکی را از خود بر جای گذاشت.

او در مدت حکومت طولانی خود آن چنان با ظلم و فساد و بیدادگری مانوس گردید که روزی خود به این مسئله نزد سعید بن مسیب اعتراف کرد و چنین گفت: «چنان شده‌ام که اگر کار نیکی انجام دهم، خوشحال نمی‌شوم، و اگر کار بدی از من سر بزنند، ناراحت نمی‌گردم». سعید بن مسیب در جوابش گفت: «مرگ دل در تو کامل شده است».

پس از مرگ عبد الملک، پسرش ولید بن عبد الملک به خلافت رسید. ولید شخصی بود که با علم و دانش هیچ آشنایی نداشته و تا آخر عمر هم نتوانست بر اساس قواعد عربی سخن بگوید و هنگام گفتگو از جهت دستور زبان مرتکب اشتباه می‌شد که نمونه‌هایی را مورخین ذکر نموده‌اند، و شاید یکی از علل اینکه وی به گسترش علوم و فنون علاقه خاص نشان می‌داد همین محرومیت خود از علم و دانش بوده است و از این رهگذر می‌خواسته بر نقطه ضعف خویش سرپوش بگذارد^(۳).

ولید عناصر فاسد و جنایتکار را بعنوان امیر و فرمانروا، حاکم بر سرنوشت جامعه اسلامی می‌کرد و این گروه عرصه را بر مردم تنگ ساخته بودند. یکی از عمال او حجاج بن یوسف است که وی را پس از مرگ پدرش در سمت خود ابقاء کرد. در آن زمان منطقه شام زیر نظر شخص ولید، و عراق در سیطره حجاج، و حجاز و مصر به ترتیب در تحت حکومت عثمان بن حُباره و قُرة بن شریک اداره می‌شده است؛ و اینها هر کدام در بیدادگری و جنایت شهره بوده‌اند.

موقعیت زمانی امام سجاد علیه السلام

با عنایت به مطالب گذشته و لحاظ کردن فضای سیاسی زمان امام که همراه با رعب و اختناق شدید بوده است درمی‌یابیم که امام سجاد علیه السلام پس از حادثه عاشورا با چه شرایط دشواری مواجه بوده‌اند.

او یا می‌بایست در این موقعیت حساس با ایجاد هیجان و احساسات مردمی به راهاندازی یک حرکت تند اقدام می‌نمود که این امر به خاطر آماده نبودن شرایط مناسب، میسر نبود و به شکست می‌انجامید؛ و یا می‌بایست احساسات و عواطف سطحی را بوسیله تدبیری پخته و سنجیده مهار کند و مقدمات لازم را فراهم آورد و با راهنمایی‌های بجا و تربیت عناصر صالح، کار تجدید حیات اسلام و بازآفرینی جامعه اسلامی و نظام اسلامی را تأمین نماید، و در این جبهه یعنی جبهه سازندگی عناصر صالح و تعلیم اندیشه و تفکر صحیح و راهگشا، به مبارزه‌ای بی‌امان ولی پنهان مشغول باشد و آنگاه ادامه این راه را که بی‌گمان به سرمنزل مقصود بسی نزدیکتر بود به امام پس از خود واگذارد.

امام سجاد علیه السلام با انتخاب راه دوم با یک سلسله برنامه‌های ارشادی و فرهنگی و تربیتی و سیاسی و مبارزه غیر مستقیم، کار بزرگ خود را آغاز نمود و بدون آنکه حساسیت حکومت‌ها را برانگیزد، فعالیت‌های شایان توجهی را پایه‌ریزی کرد که مهم‌ترین آنها را می‌توان در چند مطلب بیان نمود:

اولین اقدام موثر امام علیه السلام این بود که از فراموش شدن واقعه عاشورا و شهادت پدرش جلوگیری نمود، از این رو با گریه‌های جانسوز و دارای پیام، بطور مداوم بر شهیدان کربلا و زنده نگاهداشتن خاطره آنان یک نوع مبارزه منفی را در این قالب ادامه می‌داد.

تردیدی نیست که این اشک‌های سوزان و گریه‌های سوزناک ریشه عاطفی داشت، زیرا امام سجاد علیه السلام خود از کسانی بود که حادثه عاشورا را از نزدیک مشاهده کرده و عمق این فاجعه عظمی و دلخراش، روح و جسم او را می‌آزرد.

اما حقیقت مطلب این است که حرکت امام سجاد علیه السلام دارای بعد سیاسی هم بود و این همه گریه‌های مکرر اثرش این بود که نمی‌گذاشت جنایات حکومت اموی فراموش گردد.

امام از دیدن آب و غذا گریه می‌کرد، وقتی علت آن را می‌پرسیدند می‌فرمود: چگونه گریه نکنم در حالی که دشمنان ما آب را برای وحوش و درندگان بیابان آزاد گذاشته ولی بر روی پدرم بستند و او را با لب تشنه شهید نمودند. و بارها می‌فرمود: هرگاه کشته شدن فرزندان فاطمه را به یاد می‌آورم، گریه گلویم را می‌گیرد.

دومین حرکت امام در آن عصر اختناق، موعظه بود که به نحو عالی از این شیوه بهره می‌گرفت و مردم را با طرز اندیشه صحیح اسلامی آشنا می‌ساخت، و این اندیشه

را که در اثر تبلیغات فرمانروایان ستمگر در زمانی طولانی به دست فراموشی سپرده شده یا تحریف گردیده بود، به صورت اول و اصیل به یاد مردم می‌آورد و آنها را به این مبانی آشنا می‌ساخت.

در بررسی این موعظه‌ها به این نتیجه می‌رسیم که امام علیه السلام با به کارگیری این روش منطقی و زیرکانه ضمن اینکه مردم را نصیحت و موعظه می‌کرد، آنچه را می‌خواست در ذهن مردم بنشاند، به آنان گوشزد می‌کرد^(۴).

امام علیه السلام در این مباحث به طور ضمنی حقیقت مسئله امامت یعنی سیستم حکومت اسلامی و رهبری جامعه توسط امام معصوم را روشن می‌نمود و مردم را از شرایط حاکم آن روز آگاه می‌ساخت.

یک نمونه از این گونه مباحث، سخنان مفصل امام است که هر روز جمعه (در مسجد النبی) ایراد می‌نموده است.

و نمونه دیگر این مواعظ، موعظه نسبتاً مفصلی است که آن را ابو حمزه ثمالی - که یکی از بهترین نزدیکان امام می‌باشد - نقل نموده^(۵).

سومین حرکت سازنده و تأثیر گذار امام سجاد علیه السلام، بیان معارف حقّه به زبان دعا و راز و نیاز با خداوند بود، دعا که پیوندی است معنوی میان انسان و خالق بوده و اثرات سازنده و تربیتی فراوان دارد از دیدگاه ائمه معصومین جایگاه خاصی را دارا می‌باشد.

امام سجاد علیه السلام با توجه به وضع رقت باری که مشاهده می‌نمود، بسیاری از اهداف و مقاصد خود را در قالب دعا و مناجات بیان می‌کرد و مجموع این دعاها به عنوان یکی از تألیفات ارزنده و جاودان امام سجاد علیه السلام به نام «صحیفه سجادیه» معروف است که پس از قرآن مجید و نهج البلاغه، مهمترین گنجینه گرانبهای حقایق

و معارف الهی به شمار می‌رود، به طوری که از زمانهای گذشته دانشمندان و علما از این مجموعه به عنوان «أخت القرآن»، «انجیل اهل بیت» و «زبور آل محمد» نام می‌برده‌اند^(۶).

این کتاب از جمله گنجینه‌های میراث اسلامی و از منابع کتابهای بلاغت، تربیت، اخلاق، ادب و سیاست در جهان اسلام است.

از عوامل مهمی که موجب اهمیت هرچه بیشتر این مجموعه شده، این است که این مجموعه در زمانی شکل گرفته است که عصر تهاجم رویدادهای سهمگین و مشکلات سیاسی جامعه مسلمانان بوده و همه جا را ابرهای تاریک پوشانده و هیچ درخششی از پرتو اسلام و هدایت و روشنگری دیده نمی‌شد، و مسلمانان هم به خاطر مصالح و منافع خود سرگرم گروه‌بندی‌های حزبی و سیاسی بودند. در این موقعیت صحیفه سجّادیه افق‌های تازه‌ای از اعتقاد دینی را گشود که پیش از آن مسلمانان هرگز با آنها آشنایی نداشتند.

این مجموعه مسلمانان را به تجرد و صفای روح و باطن و طهارت نفس و دوری از خودخواهی، حرص، طمع و سایر خصلت‌های زشت دعوت کرد. همچنین انسان‌ها را به ارتباط با آفریننده جهان هستی که منشأ فیض و خیر به همه مخلوقات است، فراخواند^(۷).

صحیفه سجّادیه امام علی بن الحسین علیه السلام بیانگر کمال معرفت و ایمان عمیق آن حضرت نسبت به خدای متعال است، و این حالت ناشی از احساسات و یا تقلید از دیگری نیست، بلکه بر اساس علم و آگاهی استوار است.

امام علیه السلام در این مجموعه گران‌سنگ به بسیاری از مباحث کلامی پرداخته که

دانشمندان علم کلام و فلاسفه اسلامی در کتابهای خود آنچه راجع به واجب الوجود نوشته‌اند، از آن امام همام استفاده کرده‌اند^(۸).

گذشته از این، صحیفه از امتیازات دیگری نیز برخوردار است، از جمله اینکه بیانگر کمال خضوع و تذلل در عبودیت در محضر خدای متعال است^(۹).

صحیفه به انسان‌ها می‌آموزد که هر قدر هم گناهکار و خطاکار باشند، شایسته نیست که از رحمت و عفو و کرم خداوند مأیوس باشند، زیرا درهای امید و آرزو به رحمت پرودگار همواره گشوده‌اند^(۱۰). و بیشتر دعا‌های صحیفه سجّادیه در ارتباط با برنامه‌های اخلاقی و کمالات روحی است که بشریت بدان وسیله مقام تعالی را می‌پیماید و ارتقاء پیدا می‌کند.

صحیفه سجّادیه مشتمل بر یک سلسله حقایق علمی است که هنوز در عصر امام شناخته نشده بود، به طور مثال آن بخش از سخنان امام را که در مورد نفرین بر دشمنان اسلام است، باید ملاحظه کرد. امام در آن جا در یک جمله می‌فرماید: «اللَّهُمَّ امْزِجْ مِياهُمْ بِالْوَبَاءِ؛ خداوندا! آب‌های ایشان را به وبا^(۱۱) درآمیز».

و به راستی که این کتاب بزرگ با آن فرازهای نورانی خود در عالم اندیشه و زندگی، نهضتی بود در مقابل جمود و انحطاط فکری و عقب افتادگی‌هایی که همه از پیامدهای حکومت اموی بود.

به علاوه، این کتاب در بالاترین مراتب بلاغت و فصاحت قرار دارد که پس از قرآن و نهج البلاغه سخنی در جهان عرب بلیغ‌تر و فصیح‌تر از دعا‌های امام سجّاد علیه السلام سراغ نداریم. از ویژگیهای این دعاها اسلوب زیبا و چهره بدیع و ظرافت الفاظ است، و امام هیچ کلمه‌ای را به کار نبرده مگر آنکه تمام معیارهای زیبایی در آن

کلمه جمع آمده باشد^(۱۲).

این بود مختصری از امتیازات این کتاب ارزشمند که آن را از ذخائر گرانبهای میراث اسلامی و از برجسته‌ترین کتابهای تربیتی، اخلاقی و سیاسی قرار داده است. این کتاب ارزشمند در طول تاریخ اسلام به خاطر اعتبار فوق العاده‌ای که دارا بوده همیشه مورد استفاده و توجه دانشمندان قرار گرفته است، و بسیاری از آنها هنگام تضرع و زاری در پیشگاه خداوند و تقاضای عفو و بخشش و نجات از عذاب الهی به خواندن صحیفه سجّادیه می‌پرداخته‌اند و آن را از گنجینه‌های تفکر و دانش و حکمت می‌دانسته‌اند^(۱۳).

از جمله نشانه‌ها و ادله بر اهمیت فوق العاده صحیفه سجّادیه آن است که خطاطان هم در قرون و اعصار مختلف اسلامی به نوشتن آن اقدام نموده‌اند و با زیبایی‌های تمام و تزئینات جالبی آن را آراسته‌اند و بسیاری از گنجینه‌های خطی کتابخانه‌های اسلامی نسخه یا نسخه‌هایی را از آن نگهداری می‌نمایند.

و نیز از دلائل اهتمام به این مجموعه گرانبها، ترجمه‌ها و شرح‌های فراوانی است که به زبانهای مختلف بر آن نگاشته شده است. مرحوم علامه شیخ آقا بزرگ تهرانی در کتاب الذریعه در حدود پنجاه شرح (غیر از ترجمه‌ها) بر صحیفه سجّادیه را نام می‌برد که از میان آنها می‌توان به شرح عالمانه و مفصل مرحوم سید علیخان مدنی شیرازی مشهور به «ریاض السالکین فی شرح صحیفه سید الساجدین» اشاره کرد. مُتَوَكِّل بن هارون (راوی صحیفه سجّادیه) می‌گوید: دعا‌های این کتاب ۷۵ باب بود که ۱۱ باب آن را فراموش کرده و شصت و چند باب آن را حفظ نمودم.

مرحوم سید علیخان در کتاب «ریاض السالکین» پس از نقل بیان مُتَوَكِّل بن

هارون احتمال می‌دهد که چند باب دیگر توسط راویان بعدی حذف و یا فراموش شده باشد و به پنجاه و چهار باب تقلیل یافته باشد^(۱۴).

در هر حال آنچه اکنون به عنوان صحیفه سجّادیه در دست ماست^(۱۵) مشتمل بر پنجاه و چهار دعا می‌باشد؛ ولی علاوه بر این صحیفه کامله، از طرف علمای اسلامی پنج صحیفه دیگر نیز شامل مجموعه‌هایی دیگر از امام سجّاد علیه السلام جمع‌آوری شده است و به نامهای صحیفه اول و دوم... نام‌گذاری گردیده است که ذیلاً به آنها می‌پردازیم:

۱ - صحیفه اول: از محدّث شهیر مرحوم شیخ خرّ عاملی، صاحب وسائل الشیعه متوفای ۱۱۰۴، این صحیفه مشتمل بر شصت و سه دعا می‌باشد^(۱۶).

۲ - صحیفه دوم: از فاضل بزرگوار عبدالله بن میرزا عیسی بن محمّد بن صالح اصفهانی معروف به افندی مؤلف کتاب «ریاض العلماء» که آنچه از نظر شیخ حر عاملی به دور مانده، جمع‌آوری کرده و بدان افزوده است^(۱۷).

۳ - صحیفه سوم: از مرحوم میرزا حسین نوری، که آنچه از نظر میرزا عبدالله به دور مانده جمع کرده، و مشتمل بر هفتاد و هفت دعا می‌باشد^(۱۸).

۴ - صحیفه چهارم: از محقق بزرگ سید محسن عاملی که اضافاتی نسبت به صحیفه‌های قبلی دارد و مجموع دعا‌های آن یکصد و هشتاد و دو دعا می‌باشد که پنجاه و دو مورد را منحصرأ او نقل کرده است^(۱۹).

۵ - صحیفه پنجم: شیخ محمّد صالح بن میرزا فضل الله مازندرانی حائری آن را جمع‌آوری نموده است^(۲۰).

مجموعه‌ای را که پیش رو دارید، ترجمه‌ای است روان از صحیفه کامله سجّادیه،

امید است مورد قبول ساحت مقدس امام سجاد علیه السلام واقع شود و شفاعت او و پدر
گرامی اش سید الشهداء علیه السلام را نصیبم گرداند.

اللهم اجعل محياي محيا محمد و آل محمد و مماتي ممات محمد و آل محمد.

هفدهم ربیع الاول ۱۴۲۵

مصادف با ۸۳/۲/۱۸

محمد جواد مولوی نیا